SULAT NI AA EPESOS min si Paul

Epesos itu bayi dakayo' lahat mehe daira na, ma hi' ma lahat iyōnan Asiya Diki'. Daira bantug ko' ian ma masa awwal ma sabab karaya manga aa na maka ma sabab heka ayi-ayi diyagang may'an. Bantug isab ma sabab niya' pagtuhan-tuhanan sigam danda, ōn na si Artemis. Tallun tahun taggōl si Paul ma Epesos magnasihat pasal si Isa Almasi, maka niya' isab hinang maka inu-inu bayi tahinang uk na. Heka aa bayi makake ma lapal nasihat na sampay mangandōl ma si Isa may'an. Puwas peen tallun tahun, hi' mangngan si Paul minnihi' bo' palanjal ni kalahatan saddi.

Sulat itu bayi siyulat uk si Paul ma sabu iya ma diyōm jil ma lahat Roma. 'Nsa' hal aa Epesos sadja piyabohan, sampay aa maglahat ma kalumaan ma jadjahan hi'. Iya pama'-ma' ma diyōm sulat itu in si Isa Almasi subay magmakok ma ayi-ayi kamemon, iya lagi' na ma manga aa mangandōl ma iya, aa bay kabuwanan Nyawa Sutsi tanda' in sigam suku' si Isa. Pama' isab pasal kawul-piil iya patut paningōran sigam, maka bang salaingga uk sigam ngatu ma Nakura' Saitan.

Lapal sulat si Paul

1 Sulat itu min aku si Paul, aa bayi kawakilan uk si Isa Almasi, min kahandak Tuhan du. Tiya'

na sulat piyabo ni kaam aa Tuhan, iyu ma lahat
Epesos, iya hōgōt mangandōl ma si Isa Almasi.
2 Mura-murahan bang peen kaam biyuwanan
tatabangan uk Tuhan, 'Mma' tabi maka si Isa
Almasi Panghu' tabi. Mura-murahan isab bang
kaam biyuwanan kasannangan diyōm atay bi.

Pudji tabi Tuhan sabab Lasa na

3 Pudji tabi Tuhan, 'Mma' si Isa Almasi Panghu'
tabi. Lidjikian kitabi uk na sabab kita mag-
dakayo' ka si Almasi. Sabab paglasa na ma
kitabi, biyuwanan kita mariyōm pangatayan tabi
kahapan indaginis kamemon bayi min haddarat
Tuhan.
4 Bayi 'nsa' lagi' pipanjari dunya itu asal kitabi
pene' uk Tuhan subay magdakayo' ma si Isa
Almasi. Pene' kitabi subay aa na, bo' supaya
kitabi sutsi pangatayan maka 'nsa' niya' tamak-
tamak tabi ma panganda' na.
5 Hangkan min lasa na bayi gara' na min
awwal lagi', in kitabi subay tahinang anak na
sabab hinang uk si Isa Almasi. Iya du min kōg-
baya' na hangkan salaihi' kagaraan na.
6 Subay pudji uk tabi Tuhan sabab lasa na
maka ase' na 'nsa' takila-kila. Iya na hi' bayi
pangahilas na ma kitabi min Anak na kilasahan.
7 Bayi na kitabi likkat uk si Isa Almasi min
hukuman dusa sabab laha' kamatay na, hati na,
iyampun na dusa tabi uk Tuhan. Asal mehe tōōd
ase' maka lasa Tuhan
8-9 bayi pamuwan na ma kitabi! Hinang uk
Tuhan sali' bayi asal maksud na, min pangatau
na kamemon maka min panahuhan na. Pamatau

na na ma kitabi iya bayi kagaraan na hi', 'nsa'
bayi kitauhan uk manusiya': hati na, in si Almasi
miyaksud uk Tuhan magpamanjari kamemon
bayi kagaraan Tuhan subay hinang.
10 Salaitu kagaraan Tuhan subay hinang ma
sosongun bang taabut na waktu, pigdakayo' uk
na kamemon bayi pipanjari uk na, kamemon
mahi' ma sulga' maka kamemon maitu ma
dunya, bo' si Almasi pagmakokan ma kamemon.
11 Kamemon hinang Tuhan itu, hinang uk na
sabab miyaksud uk na maka giyaraan uk na,
bo' kami iya pene' uk na palsukuan na pasal
magdakayo' maka si Almasi. Asal miyaksud uk
na ko' itu, min bayi giyaraan uk na ma awwal
tagna' lagi',
12 bo' supaya kami bayi karahu ngahōwat ma
si Isa Almasi, subay piyudji uk kami ase' maka
lasa Tuhan.
13 Salaihi' du isab kaam. Ma waktu bayi take
bi Lapal Bannal, hati na, Lapal Hap makalappas
ma kaam, bayi du kaam magkahagad ma si
Almasi. Bo' pimuwan uk Tuhan Nyawa na Sutsi
ma sali' bayi asal panganjanji' na, iya na tanda'
palsaksian in kaam suku' na.
14 Nyawa Sutsi itu pamatantu in kitabi nambut
ma sosongun kamemon bayi panganjanji' Tuhan
ma manga aa suku' na. Bo' minnihi' kitabi
makatantu in kitabi aa na, pihawulaya tōōd ma
sosongun. Pudji tabi Tuhan sabab ase' na maka
lasa na 'nsa' takila-kila.

Pangamu' si Paul ni Tuhan

15 Hangkan na aku, sataggōl min bayi take ku
lapal pasal pangandōl bi ma Panghu' Isa, sampay
lasa bi ma aa suku' Tuhan kamemon,
16 'nsa' aku parōhōng magsukul ni Tuhan ma
sabab bi. Bang aku nambahayang daran kaam
iyamuan uk ku tabang ni Tuhan.
17 Bo' aku ngamu'-ngamu' ni Tuhan, iya pag-
tuhanan Panghu' tabi si Isa Almasi. 'Mma' tabi
isab iya, patut iya siyanglitan pasal sahaya na.
Iya amu' uk ku ni Tuhan, bang peen kaam
biyuwanan Nyawa Sutsi, bo' iya du muwanan
kaam tau maka panahuhan pasal Tuhan bo'
supaya iya katauhan bi tōōd.
18 Amu' ku isab bang peen pisawa akkal bi bo'
supaya tahati bi tōōd bang ayi hōwat-hōwat bi
min iya pagka kaam pene' uk na. Kabayaan ku
isab subay kasakupan bi bang ayi pamusaka' uk
Tuhan ma kaam manga aa na.
19 Bang peen isab katauhan bi kawasa na
landu' paslōd, 'nsa' takila-kila, iya mo na peen
ma diyōm ginhawa tabi, pagka kitabi mangandōl
ni iya. Kawasa Tuhan ma diyōm ginhawa bi itu,
iya na kōsōg barakat na,
20 bayi pamakallum na pabayik si Almasi min
kamatay na maka iya pitingko' uk na ma bihing
na ma katau ma hi' ma sulga'.
21 Pilangkaw si Almasi uk Tuhan, langkaw
lagi' iya min kamemon bangsa malaikat, maka
kamemon ayi-ayi taga kawasa, bangsa man-
anasat maka kanakuraan kaginis-ginisan ma
diyata' ayan. Langkaw ōn na min ōn kamemon
ma dunya itu sampay ma ahirat.
22 Hi' na kamemon bayi tatawu' uk Tuhan ma

deyo' pat-nayi' si Isa bo' piagihan uk na, bo'
iya biyōtang magnakura' ni manga jamaa na
sampay ma aa kamemon.
23 Sigam sali' dalil kalangkapan pamasugpat
baran si Almasi, bo' iya asal muwan kajatuhan
ma ayi-ayi kamemon, ma tōngōd kamemon.

2

Pinda na kitabi min Kamatay ni Kallum

1 Na, ma waktu palabay, in kaam iyu bayi
sali' aa patay ma panganda' Tuhan sabab min
hinangan bi maka min dusa bi.
2 Ma waktu ian, bayi kaam me'-me' ma addat-
tabiat laat iya pamean kahekahan aa ma dunya
itu. Bayi pamean bi ma waktu ian, nakura' sayi-
tan, iya pagnakuraan manga bangsa mananasat
min diyata' ayan, iya pamean isab uk manga aa
sasuku 'nsa' me' ma panohoan Tuhan.
3 Bayi kitabi kamemon sali' manga aa ian,
sabab magdulan napsu tabi laat, maka maghi-
nang ayi-ayi makahap palasahan baran tabi,
maka ayi-ayi ma diyōm pikilan tabi. Asal du
kitabi sali' maka manusiya' kasehean, hangkan
pigmulkaan uk Tuhan.
4 Suga' minsan kitabi salay'an, mehe tōōd ase'
Tuhan maka paslōd lasa na ma kitabi manusiya',
5 hangkan na kitabi pikallum uk na magbe'
maka si Almasi, minsan kitabi bayi sali' sapantun
patay ma sabab bayi hinang tabi laat. Min ase'
Tuhan maka min lasa na iya hangkan kaam
liyappasan.

6 Pagka magdakayo' kitabi maka si Isa Almasi,
pikallum kitabi uk Tuhan magbe' maka iya, bo'
pibe' isab kitabi maka iya magbaya' mahi' ma
sulga'.
7 Salaihi' hinang Tuhan bo' supaya tapandaan
na saumul in ase' na maka lasa na ma kita 'nsa'
takila-kila, 'nsa' tōōd tasipat. Tanda' asal ma
hinang si Isa Almasi bang salaingga kahap Tuhan
ma kitabi.
8 Sabab min ase' maka lasa Tuhan iya hangkan
kaam liyappasan, ma sabab pangandōl bi ma si
Almasi. 'Nsa' min kahinangan bi, tuud pamuwan
Tuhan ma kaam.
9 'Nsa' kaam makapabantug ōn sabab 'nsa' min
hinang bi hap hangkan kaam liyappasan.
10 Hinangan Tuhan du kitabi. Biyahuhan
kitabi uk na magbe' maka si Isa Almasi bo'
supaya taambat hinang ta manga hinang hap
asal bayi pangangganta' uk Tuhan subay hinang
tabi.

Magdakayo' maka si Almasi

11 Manjari itu, intōmun bi bayi kahalan bi
dahu. In kaam 'nsa' bangsa Yahudi sambatan
sigam, “aa 'nsa' bayi makalabay pag-islam”. Bo'
sigam Yahudi asal mag-islam, hati na, niya' bay-
inat hinang manusiya' ma kuwit baran sigam.
12 Bayi kaam asal lawak min si Almasi ma
waktu ian. Bayi kaam aa liyu, 'nsa' niya' bayi
lamud bi ma bangsa Israil, iya bangsa suku'
Tuhan. 'Nsa' isab niya' bayi palsukuan bi ma
panganjanji' Tuhan ma manga aa na. Bayi kaam
pabōtang ma dunya itu, bo' 'nsa' niya' bayi
hōwat bi, labi lagi' 'nsa' Tuhan pagtaatan bi.

13 Suga' ma buttihi' pagka magdakayo' na kaam
maka si Isa Almasi, minsan kaam bayi lawak min
Tuhan, pasikōt na sabab min kamatay si Almasi.
14 Sabab baran si Almasi biyuwanan kitabi
kasannangan sabab pigkahap kitabi uk si Almasi,
bo' kami bangsa Yahudi maka kaam 'nsa' Yahudi,
da bangsa na. Sali' dalil liyarak uk na dinding
ma ōtan duwa bangsa tabi, hati na, piansa' uk
na bayi palbantahan.
15 In sara' maka panohoan na bayi
pamōgbōgan bangsa Yahudi, tiyangbus uk
si Almasi. In maksud na, in bayi duwan
jinis bangsa itu, Yahudi maka 'nsa', subay
dabangsa na, bangsa bahu na, pagka sigam
sali'-sali' parakayo' ma iya. Minnihi' kitabi bayi
makapaghap.
16 Sabab kamatay na ma diyata' hag piansa'
uk na palbantahan Yahudi maka bangsa saddi.
Pipagdakayo' sigam uk na, hantang sali' dabaran
sabab min kamatay na. Jari tabo sigam sali'-sali'
maghap maka Tuhan.
17 Hangkan na si Almasi bayi paitu magnasi-
hat, in makajari kitabi kamemon maghap maka
Tuhan, kaam bangsa saddi bayi lawak min
Tuhan, sampay kami bangsa Yahudi iya bayi
sikōt.
18 Jari na kitabi kamemon, Yahudi maka
bangsa saddi, sali'-sali' makapaharap ni Tuhan,
Sabab sali'-sali' kitabi tiyabangan uk Nyawa na.
Sabab min bayi hinang si Almasi.
19 Sakali itu in kaam 'nsa' bangsa Yahudi, 'nsa'
na kaam kaōnan aa liyu atawa aa saddi, sabab
dabangsa du kaam maka aa bayi suku' Tuhan

tagna'; tasakup na kaam ma dimay ōkōman Tuhan.
20 Kitabi kamemon sali' dalil luma'. Bayi hinang papagan na uk manga aa kawakilan uk si Isa maka uk kanabi-nabihan, bo' si Isa Almasi iya sali' dalil batu pamahōgōt kamemon na.
21 Si Isa Almasi pamabatuk kalangkapan maka kapanyapan na kamemon, bo' pamehe luma' ian sampay tahinang langgal pangaharapan tudju ni Tuhan.
22 Kaam du isab, pagka magdakayo' na kaam ka si Almasi, sali' dalil kalangkapan luma' pig-dakayo' maka aa kasehean, pipagbatuk bo' kaam manjari luma' pabōtangan Tuhan sabab min Nyawa na pabōtang ma diyōm atay bi.

3

Hinang si Paul ma Bangsa 'Nsa' Yahudi

1 Iya na hi' sababan na hangkan aku ngamu'-ngamu' ni Tuhan. Tiya' na aku ma jil ma sabab si Isa Almasi pagnasihat ku ma sali' kaam manga aa 'nsa' bangsa Yahudi.
2 Bayi du take bi pasal hinang bayi pingandōl uk Tuhan ma aku sabab min ase' na maka lasa na, bo' hinang itu tudju ni kahapan bi du.
3 In asal bayi giyaraan uk Tuhan 'nsa' bayi kitauhan uk manusiya', piluwas uk na ma aku. Bayi na itu siyulatan uk ku ma kaam minsan puut-puut na.
4 Jari bang bassa bi sulat itu tahati bi du iya bayi piluwas ma aku pasal si Almasi.
5 'Nsa' itu bayi piluwas ni manusiya' ma waktu awwal, suga' buttihi' piluwas na ma aku uk

Nyawa Tuhan, pilatun uk na ni manga aa kawak-
ilan maka ni manga nabi mo lapal na.
6 Iya na itu bayi giyara' uk Tuhan bo' piluwas
ma aku: in kaam 'nsa' Yahudi, subay pigdakayo'
maka manga Yahudi ma sabab Lapal Hap pasal
si Isa Almasi iya paghagaran bi. Magbe' du kaam
maka sigam piyusakaan uk Tuhan. Sapantun
kaam kalangkapan baran si Almasi sali'-sali'
maka sali'-sali' kaam kapagjanjian uk Tuhan.

7 Aku itu bayi biyuwanan hinang uk Tuhan
subay magnasihat Lapal Hap, katulunan aku
kapandayan hi' min kawasa na.
8 Minsan aku deyo' min aa suku' Tuhan
kamemon, bayi aku siyoho' uk na ngalapal ni
manga aa bangsa kasehean pasal kahapan 'nsa'
takila-kila, iya paluwas ma kitabi min si Almasi.
9 Siyoho' aku mahati manusiya' kamemon
ni kapasal kagaraan Tuhan bang salaingga
kalangnganan na. In kagaraan itu 'nsa' bayi
piluwas min awwal tagna', asal bayi pitapuk uk
Tuhan, iya bayi magpamanjari kamemon.
10 'Nsa' bayi paluwas na ma dahu sabab
kabayaan na in manga malaikat maka ayi-ayi
taga kawasa ma diyata' ayan subay nanding ma
baanan ummat si Almasi, bo' minnihi' sigam
makatau ma panahuhan Tuhan, bang salaingga
lōm tau na kaginis-ginisan.
11 Jari tiyuman uk Tuhan iya bayi miyaksud uk
na dahu lagi' min awwal tagna', tahinang uk na
sabab min si Isa Almasi Panghu' tabi.
12 Hawulaya na kitabi pasōd sampay ni
dahuhan Tuhan, 'nsa' kita tiyāw, sabab si Almasi

pagdakayoan tabi maka mangandōl kitabi ma iya.
13 Hangkan na amu' ku ma kaam: daa palungayun bi iman bi ma sawukat katiksaan talabay ku itu ma sabab kaam nasihatan ku. Kamemon itu me' tudju ni kahapan bi du.

Pasal Lasa si Almasi

14 Bang pikil ku pasal bayi piluwas uk Tuhan itu, pasujud sadja aku ma dahuhan 'Mma' tabi,
15 iya mabōtang ōn pag'mmaan kamemon, ma sulga' sampay ma dunya.
16 Amu'-amu' ku ni Tuhan pagka jukup barakat na bang peen kaam biyuwanan kawasa min Nyawa na Sutsi, bo' supaya kaam kōsōg ma iman-nyawa bi.
17 Mura-murahan isab bang peen si Almasi patōtōg ma diyōm atay bi sabab pangandōl bi ma iya. Amu'-amu' ku isab subay hōgōt tōōd lasa bi sali' sapantun kayu lōm gamut na, sali' luma' hap papagan na.
18 Salaihi' du isab amu' ku supaya kaam maka kamemon aa suku' Tuhan makasakupan lasa si Almasi bang salaingga loha na, langkaw na, taha' na, maka lōm na.
19 Mura-murahan bang katauhan bi lasa na 'nsa' taabut uk tau manusiya', bo' supaya jukup na kaam min kajukupan Tuhan.
20 Sanglitan na Tuhan, iya makahinang ayi-ayi; iyu lagi' hinang na min ayi-ayi bayi amu' ta maka min ayi-ayi tapikil ta ma sabab kawasa na bal labi-labihan, iya mo na peen ma diyōm pangatayan tabi.

21 Wajib iya siyanglitan ma diyōman tabi
manga jamaa na maka ma si Isa Almasi, pagka si
Almasi parakayoan tabi, waktu ni waktu sampay
ni kasaumulan.

4

Dakayo' Atay na manga Aa Magpangandōl ma si Isa

1 Tiya' na aku jinil ma sabab aku me' ma
Panghu' tabi. Jari niya' amu' ku ni kaam. Bohun
bi addat-tabiat hap, iya tōp ma sasuku bayi
tiyawag uk Tuhan.
2 Subay deyo' maka lunuk atay bi, subay hatul
bissala bi, subay imanan pagkahi bi, magpahap
kaam ma sehe' bi iya pamanda' lasa bi.
3 Magtuyu' kaam magsulut-sulut bo' supaya
tattap pagdakayo' bi, iya pimuwan uk Nyawa
Tuhan.
4 Kitabi magpangandōl sali' dalil kalangkapan
baran si Almasi, bo' baran na dakayo' du.
Dakayo' du Nyawa Tuhan. Dakayo' du isab
pangahōwatan tabi, iya bayi panawagan kitabi
uk Tuhan.
5 Dakayo' du Panghu'. Dakayo' du pan-
gandōlan tabi, maka dakayo' du maksud na
hangkan kitabi piyandi.
6 Dakayo' du Tuhan pag'mmaan ma bangsa
manusiya' kamemon. Magnakura' iya ma
kamemon, taabut kamemon uk kawasa na, maka
tiya' na iya ma diyōm atay tabi kamemon.
7 Biyuwanan kitabi kapandayan pa dakayo' pa
dakayo' ayi-ayi bayi panganggantа' uk si Almasi.

8 Sali' du bayi siyulat ma diyōm kitab, uk na:
“Ma waktu iya bayi pariyata' ni sulga' heka pilisu
bayi tabo na. Bo' pamuwan na kahapan ma
manusiya'.”
9 Na, salaitu hati na, iya uk na hi': “iya bayi
pariyata' ni sulga'.” Hati na, in iya bayi pareyo'
ni dunya itu dahu.
10 Manjari iya bayi pareyo', iya na hi' bayi
pariyata' ian pabayik ni liyu langit supaya
tōngōd-tōngōd ma katibuukan alam, iya du
kamahian na.
11 Iya na du bayi muwan kahapan ma
manga manusiya'. Salaitu pamuwan na: niya'
aa bayi kawakilan na magnasihat, niya' aa
biyuwanan kapandayan maluwas bissala Tuhan
ni manusiya', niya' aa biyuwanan kapandayan
mo manga aa mangandōl ma si Almasi, maka
niya' isab aa biyuwanan kapandayan mandu'
maka ngahatul ma manga jamaa si Almasi.
12 Salaihi' pamuwan si Almasi supaya tanam
aa suku' Tuhan kamemon maghinang ma hinang
na, bo' pakannōp kōsōg kalangkapan baran si
Almasi, hati na, aa suku' na.
13 Jari makaabut du kitabi kamemon pipag-
dakayo' atay, ma pangandōl tabi maka ma
pangatau tabi bang tudju ni si Almasi Anak
Tuhan. Bo' sangpōt du kitabi ma kawul-piil sali'
kasangpōt si Almasi.
14 Pagka salaihi', 'nsa' na kitabi sali' onde'-onde'
'nsa' niya' panahuhan na maka 'nsa' na kitabi
sali' aa diyupang uk pandu' kaginis-ginisan bayi
min guru pangakkal, iya panday hinang payi-
payi hap kine. Manga aa diyupang uk sigam

ian, 'nsa' du hōgōt pangahagad sigam, sali' sigam
sapantun bangka' tabo sadja paingga-paingga
biyo uk goyak atawa baliyu.
15 Suga' in kitabi subay bannal sadja ma ayi-
ayi pamissala ta sabab min lasa ta, bo' kitabi
pasong ma kasangpōtan tabi sali' si Almasi iya
magmakok ma kitabi.
16 Sabab kok ta magbaya' ma diyōm baran
ta, bo' minnihi' magsugpat pahap kalangkapan
ta kamemon, bo' pagōn sigam sabab min ugat
ta mangantanan sigam. Jari bang jatu na
kahinangan kalangkapan kamemon, pasuwig du
katibuukan ta. Salaihi' isab ma kitabi baran si
Almasi, bang kitabi maglasa-lasa, bo' jatu hinang
ta pa dangan pa dangan, niya' du isab kasongan
tabi.

Addat-tabiat bahu pagkasōd na kitabi ma si Almasi

17 Hangkan kaam bandaan ku, pagka niya'
kapatut ku min Panghu' tabi. Amay-amayan
ta kaam, subay kaam parōhōng me' ma addat-
tabiat manga aa 'nsa' magtaat ni Tuhan, 'nsa'
niya' pus pamikil sigam,
18 maka pamikil sigam sali' katambunan. 'Nsa'
du niya' lamud sigam ma kallum pamuwan uk
Tuhan, sabab 'nsa' sigam baya' tau ma iya sabab
tuwas atay sigam.
19 'Nsa' sigam tau iya', bo' ngandulan sigam
di sigam maghinang kasabulan ma 'nsa' niya'
makalāng. Hinang sigam kalammian kaginis-
ginisan.
20 Suga' 'nsa' salaihi' bayi kitauhan uk bi pasal
si Almasi,

21 pasal kahakahan kaam tōōd ma pasalan na.
Bayi du kaam piyanduan sabab kaam bayi me'
ma si Almasi, bo' taanad bi pandu' sabannal bayi
piluwas uk na.
22 Hangkan na subay labbahan bi kabiyak-
sahan bi tagna' sabab poon na min kajarihan
bi ma waktu hi', bo' makamula ko' iyu, sabab
kaakkalan uk napsu bi laat.
23 Jari in atay bi maka panahuhan bi subay
pibahu tōōd.
24 Maka subay pibahu isab kajarihan bi, pisali'
maka sali' kajarihan Tuhan. Jari bōntōl du kaam
ma kawul-piil, adil du isab kaam.
25 Hangkan ko' subay 'nsa' na kitabi magputing.
Ayi-ayi pama' ta ma pagkahi ta subay bannal
sadja sabab in kitabi kamemon pagdakayo' sali'
kalangkapan baran si Almasi.
26 Bang kaam arak bansi, pahalli' kaam bo'
kaam 'nsa' tabo maghinang laat. Daa bohun bi
dugal bi sampay ni kakohapan.
27 Pamaya' kaam bo' 'nsa' niya' panasatan
Nakura' Sayitan ma diyōman bi.
28 Bang aa panangkaw subay iya 'nsa' nangkaw
pabayik. Subay iya pabasag maghinang bo' su-
paya niya' kalluman na sampay niya' panulung
na ma manga aa miskin.
29 Daa kaam maluwas bissala laat. Ayi-ayi
pamissala bi subay panabang sadja ma kasehean
bi, pamahap pangahati sigam ma ayi-ayi kaguna-
han. Bang salaihi', niya' kasongan sigam, sasuku
makake bissala bi.
30 Daa pasusahun bi Nyawa Sutsi min Tuhan.
Sabab Nyawa Sutsi itu, iya paltandaan in kaam

suku' Tuhan na, maka tantu kaam pihawulaya
uk Tuhan ma 'llaw damuwi.
31 Labbahan bi kamemon paddi' atay bi maka
dugal bi. Daa papasuun atay bi. Daa isab
pahalling-hallingan aa atawa nukna'. Daa isab
magjanki ma sayi-sayi.
32 Suga' pahapun bi sehe' bi, kaasean bi, mag-
ampun-iyampun kaam sali' bayi pangampun
kaam uk Tuhan sabab min si Almasi.

5

Manga Hinang Bōntōl

1 Min sabab kaam na pag-anak kilasahan uk
Tuhan, subay kaam nuyu' ningōd ni iya.
2 Subay kaam lasa sadja, sali' lasa si Almasi ma
kaam. Ma sabab lasa na ma kitabi, piglilla' uk
na baran na ni kamatay kiyulbanan ni Tuhan,
sali' dalil pagkulbanan sali' lalabōt hap hamut
na makasulut ni atay Tuhan.
3 Kaam iyu manga aa suku' Tuhan na, 'nsa'
na kaam maghinang kalaatan danda maka lalla
atawa maghinang kalammian atawa magnapsu
ayi-ayi. Hinang salaihi' subay 'nsa' minsan
pagbahasahan bi.
4 Iya du isab 'nsa' patut bang kaam ganta'
ngalaka' atawa magbissala kaiya'-iya' atawa
maglata' kasabulan. Gam na peen kaam mag-
sukul ni Tuhan.
5 Katauhan bi du, sasuku maghinang kalaatan
maka danda atawa lalla, atawa maghinang
kalammian, tantu iya 'nsa' pilamud ma diyōman
pagbayaan si Almasi maka Tuhan. Sali' du isab

sasuku nganapsu ma napsuhan na, iya na hi'
pagtuhanan na.
6 Daa na kaam baya' iyakkalan ma sayi-sayi
ngahalling in hinang salay'an 'nsa' laatan. Ma
sabab manga hinang ian, iya hangkan tawwa'
mulka' Tuhan ma manga aa 'nsa' me' ma
kabayaan na.
7 Hangkan na kaam subay 'nsa' palamud ma
manga aa salaihi'.
8 Bayi na kaam sali' sapantun ma diyōm
kalindōman ma waktu palabay, suga' ma diyōm
kasawahan na kaam ma sabab Panghu' Isa
pagdakayoan bi. Subay singōran bi addat-tabiat
magtōp maka aa ma kasawahan
9 na, sabab bang niya' ganta' ma kasawahan
pasong kawul-piil na hap maka bannal maka
bōntōl iya.
10 Nuyu' kaam tōōd bo' katauhan bi bang ayi
makasulut atay Panghu' tabi.
11 Daa kaam palamud ma hinang 'nsa' niya' pus
na, iya hinang uk aa ma diyōm kalindōman ian.
Gam na peen pandain bi sigam in manga hinang
sigam ian 'nsa' hap.
12 Makaiya'-iya' tōōd minsan pigbahasa pasal
hinang sigam tiyapukan hi'.
13 Suga' ayi-ayi kamemon bang tawwa' kasawa-
han, tanda' du bang ayi kahalan na.
14 Sabab sawa du ayi-ayi bang paukab na.
Hangkan na bissala ayat kitab itu, uk na,

“Kau iyu tuwi, bati' na kau;
Papunduk kau min kamatay nu;
Bo' kau pisawa uk si Almasi.”

15 Hangkan na kaam subay pahap-hap bo' hap
bohan bi ma kawul-piil bi. Subay lōm akkal bi
'nsa' sali' aa 'nsa' tau mikilan di na.
16 Ti'bōtin bi hinang hap sataggōl niya' lawang
sabab laat na waktu ta itu.
17 Daa kaam magkarupangan, suga' magtuyu'
kaam nganad bang ayi kabayaan Panghu' tabi
pamahinang ma kaam.
18 Daa kaam magpalango-lango maka inuman
makalango sabab hal makamula. Hap lagi'
bang kaam kasōran uk Nyawa Tuhan bo' iya
makapagbaya' ma kaam.
19 Bang kaam magbayihu' magbissala-bissala,
paggunahun bi bissala min diyōm kitab, maka
kalangan kaginisan pamudji bi, pamehe bi ni
Tuhan min bo' bi sampay min diyōm atay bi.
20 Subay kaam daran magsukul ni 'Mma' tabi
Tuhan ma pasal ayi-ayi kamemon, sabab si
Panghu' tabi si Isa Almasi, iya siyabbut uk tabi.

Pasal Aa Maglawulakibini

21 Subay kaam magpareyo' sali'-sali' dakayo' pa
dakayo' pagka si Almasi pagtaatan bi.
22 Kaam manga danda, subay kaam me' ma
kabayaan halla bi sali' pagmareyo' bi ma Panghu'
tabi.
23 Sabab halla bi iya pagmakokan bi sali' si
Almasi iya pagmakokan ma kitabi jamaa na. Iya
du maglalappas kitabi manga jamaa na, sali' dalil
ginhawa-baran na.
24 In kitabi manga jamaa na subay sulut ma
si Almasi ma ayi-ayi kabayaan na, damikkiyan
manga danda subay sulut du isab ma halla bi
ma ayi-ayi kabayaan sigam.

25 Kaam manga lalla, kalasahan bi handa bi,
sali' lasa si Almasi ma kitabi jamaa na. Bayi
paglilla' na baran na piyatay ma sabab kitabi,
26 bo' supaya kitabi pisuku' ma Tuhan sadja.
Siyutsi kitabi uk si Almasi min lapal na maka min
bohe' piyandi
27 bo' supaya tiyōp na kitabi jamaa na
parakayo' ma iya. Hati na, 'nsa' niya' dusa
ta panawayan maka 'nsa' niya' tamak ta atawa
limpa' ta atawa salla' ta.
28 Damikkiyan isab kaam manga lalla, subay
lasa ma handa bi sali' lasa bi ma baran bi.
Bang kalasahan bi handa bi, sali' du lasa bi ma
ginhawa-baran bi.
29 'Nsa' niya' aa bansi ma baran na. Subay
piyakan na, patimōs tōōd, sali' patimōs si Almasi
ma kitabi jamaa na,
30 sabab kitabi dalil dakayo' ginhawa-baran na.
31 Sali' iya bayi siyulat ma diyōm kitab. Uk na:
“Iya na itu sababan na hangkan aa ngalabba min
'nggo'-mma' na mikit ma handa na. Jari dabaran
du sigam karuwangan.”
32 Lōm ko' iyu manga bissala ian, bang tahati
ku, in bissala itu tudju ni si Almasi maka ummat
na.
33 Suga' kaam du isab bissalahan ian. Kaam
kalallahan subay lasa ma handa bi sali' lasa bi
ma baran bi, maka kaam karandahan subay isab
mag-addat ma halla bi.

6

Pandu' ni Aa Magtawutayi'-anak

1 Kaam manga onde' subay kaam me' ma
panohoan 'nggo'-mma' bi sabab wajib ma sasuku
mangandōl ma si Panghu' Isa.
2 Singōrun bi panohoan bayi siyugpatan janji',
uk na, “Wajib kaam mag-addatan 'mma' bi maka
ina' bi.”
3 Maka salaitu sugpat na: “bo' supaya kaam
takkahan kahapan sampay taha' umul bi ma itu
ma dunya.”

4 Kaam manga 'nggo'-mma', subay hap
kalangnganan bi mo onde' bi bo' supaya 'nsa'
magda'-da'. Biatun bi sigam, panduin bi ma sali'
kalangnganan Panghu' tabi, bo' hap pangipat bi
ma sigam.

Pandu' ni Tindōg maka Nakura'

5 Kaam manga tindōg, subay kaam me' ma
panohoan nakura' bi ma itu ma dunya, subay
kaam lōman sabab pag-addatan bi tōōd. Iya
hinang bi subay min atay pote', sali' si Almasi
paghinangan bi.
6 'Nsa' sadja ma waktu kapangaliling sigam
bahasa sigam kaamuhan ma hinang bi, sampay
kalikutan sigam. Hinangun bi ayi-ayi kabayaan
Tuhan min diyōm atay sabab kaam du tindōg si
Isa Almasi.
7 Hangkan kaam subay maghinang tōōd min
diyōm atay; subay 'nsa' hal manusiya' paghinan-
gan bi, sampay isab Panghu' tabi.
8 Sabab katauhan bi du: sayi-sayi hap hinang
na, minsan ata minsan aa 'nsa', tiyungbasan iya
hap uk Panghu' tabi.

9 Kaam manga nakura', subay hatul isab addat
bi ni manga tindōg bi. Daa sigam kabingisan bi
sabab katauhan bi du in kaam sampay manga
tindōg bi, dakayo' du nakura' bi hi' ma sulga'.
'Nsa' pigbidda' uk na ma manusiya' bang iya
maghukum.

*Manga Panyap Pangatu tabi ni Nakura' Sayi-
tan*

10 Taubus ku lagi' pamandu' ku ma kaam.
Pahōgōtun bi na pangandōl bi sabab si Isa
parakayoan bi. Paggunahun bi kōsōg na
barakatan.
11 Magpanyap kaam maka panyap kamemon
pamuwan uk Tuhan pangatu bi, bo' kaam
makaatu ma akkal nakura' sayitan bang ganta'
ngakkalan kaam.
12 Sabab kita itu sali' sundalu magbono' maka
sayitan. 'Nsa' pagkahi ta manusiya' iya atu ta
magbono', suga' bangsa mananasat, iya magbo
kalaatan sigam ma tōngaan ayan, maka ayi-ayi
taga gaōs atawa 'ntan, sampay baanan kawasa
magbaya' ma manusiya' kamemon, iya tatap ma
diyōm kalindōman ma sabab dusa sigam.
13 Hangkan uk ku: sakapun bi buttihi' panyap
kamemon bayi pamuwan Tuhan ma kaam. Jari
bang takka 'llaw panasat kaam uk sayitan, niya'
pangatu bi bo' kaam makasagga'. Sakali bang
taambat bi na kamemon, 'nsa' du kaam taraōg
uk sigam.
14 Manjari pasakap kaam, sali' sundalu.
Sangōnan bi kasabannalan sali' sapantun kam-
bot pangagpang hawakan bi. Pakayun bi hinang
bōntōl pangagpang dagha bi.

15 Subay kaam sakap magpatanyag Lapal Hap
pasal kapaghap Tuhan maka manusiya'. Iya na
hi' sali' sapantun pagtawumpa' bi.
16 Bohun pangandōl bi sakahaba' waktu sabab
iya dalil taming bi bo' supaya tapapadda bi pana'
api, hati na, ayi-ayi panasat kaam uk sayitan, iya
Patilaatan.
17 Kannalun bi pangatau bi in kaam tantu
liyappasan: iya na hi' sali' saruk basi' pangag-
pang bi kok bi. Pangatuhun bi Palman Tuhan,
sali' dalil kalis pamuwan ma kaam uk Nyawa
Tuhan, iya pakōkōs bi.
18 Nambahayang kaam maka ngamu'-ngamu'
ni Tuhan sakahaba' waktu sali' pamandu' Nyawa
Tuhan ma kaam. Paggunahun bi jinis panam-
bahayang maka pangamu'-ngamu'. Hangkan
ko' kaam subay 'nsa' siyumu pajaga, subay
pati'bōt nambahayang, ngamu'-ngamu' ni iya
pasal pagkahi bi suku' Tuhan.
19 Amuin bi isab aku tabang ni Tuhan bo'
supaya aku biyuwanan bissala ma waktu pag-
nasihat ku, bo' aku makatawakkal mahati manga
aa pasal Lapal Hap piluwas uk Tuhan.
20 Bayi aku kawakilan magnasihat lapal itu,
minsan tiya' na aku ma dimay jil ma sabab itu.
Ngamu'-ngamu' kaam ni Tuhan, bang peen aku
maisōg magpatanyag sali' bayi pamasuku' ma
aku uk Tuhan.

Kaubusan

21-22 Papaiyu ku si Tikikus ni kaam, danakan
tabi kilasahan, aa kapangandōlan ma kahinan-
gan na tudju ni Panghu' tabi. Paiyu du iya
bo' kaam kabohan lapal pasal ayi-ayi kamemon

kahalan kami itu. Sabab bang katauhan bi pasal
kahalan ku maka hinang ku, maka pasal kahalan
kami itu kamemon, bo' minnihi' hōgōt atay bi
pabayik.
23 Salaitu na pangamu' ku ni 'Mma' tabi Tuhan
maka ni si Panghu' Isa Almasi, bang peen niya'
kasannangan atay bi, kaam magdawuranakan,
sampay niya' lasa bi min pangandōl bi.
24 Mura-murahan, bang peen tiyabangan aa
kamemon uk Tuhan basta sasuku tattap lasa ma
si Isa Almasi, Panghu' tabi. Wassalam.

Kitab Injil

Sama, Pangutaran: Kitab Injil (New Testament)

copyright © 1994 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sama, Pangutaran)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
2151cb29-f3ad-5b77-a81f-9337cdca0c86